

"תערוכות בתל-אביב" / הארץ / 6.7.62 / תע' יחיד / גלריה "צ'מרנינסקי" / תל-אביב

תערוכת היחיד הראשונה של גרשם שבולת, איש קיבוץ עמיעד שבגליל, כוללת כ-25 ציורי שמן בסגנון אחיד ובמגמה שאפשר לכנותה בשם "סוריאליזם סמלי". תפיסתו של שבולת, ברוב ציוריו, היא ספרותית ומוסרת את התוכן ע"י עימוד "סמלים אופייניים" המרמזים עליו. למשל, בציור "אחד מתוך ההמון", מעצב הצייר צורות אובאליות, דמויות גושי אבן כשבכמה מהן מופיעים תווי פני אדם, בניגוד לאמורפיות וחוסר הפרטים של שאר הצורות. הרעיון המובע הוא, שבין המון חסר פרצוף, יש בכל זאת יחידים השומרים על ייחודם האינדיווידואלי. דע עקא, שגם הדיוקנים האינדיווידואליים אינם למעשה דיוקנים באמת, אלה סכימות של פני אדם, מה שמדגיש את הצד הספרותי שבציור על חשבון העיצוב הציורי. הדיוקנים, החוזרים פעמים כה רבות בציורים, הם תמיד סכימטיים תוך הדגשת האלמנט האקספרסיבי שבהם, הבולט במיוחד ע"י עימודם כצפים בחלל.

רובם של ציורי שבולת נוצרים ע"י העמדת סמל מרכזי - בדרך כלל פני אדם - וטיפול ברקע בצורה של "רקע מחיה" לסמל מרכזי. התהליך הוא אפוא העדפת "סמל מרכזי" (כיחידה נושאת), שעה ששאר הציור הוא בעל חשיבות משנית ולא תהליך עיצוב ובנין יחידה ציורית אחת אחר השנייה כמערך בנייני כולל. דווקא בציורים הפחות ספרותיים, שבהם אין הצייר מנסה ליצור סמלים מכל עצם, הוא מצליח לבנות מערך צורני עשיר יותר ואורגני יותר. בציורים כגון "עצים", "קומפוזיציה" ו"נוף", כאשר אין צורך בהעדפה והדגשה של סמליות ספרותית והצייר מתרכז בעצם התהליך הציורי, הריהו מוכיח שיש ביכולתו לעצב מבנה שבו אין "בנים חורגים" מהבחינה הציורית.

ציוריו של שבולת הם מבניים בעיקרם ולצבע נועדה חשיבות קטנה ביותר. תפיסתו הצבעונית מושתתת על בניית צורות בסולם השחור-לבן וגיוונן, ולאחר מכן, ע"י שכבות צבעוניות שקופות, המקשטות את הצורה בלי להוות גורם מהותי עצמאי.